

חוק, תקנות ופרשנות

חוק, תקנות ופרשנות

הפקודה מתייחסת לשלושה נושאים עיקריים:

➤ בריאות - ניקיון, צפיפות, אוורור, תאורה וחום, ניקוז רצפות,

השגחה רפואית.

➤ בטיחות - בטיחות במכונות, בטיחות הגישה והמעבר, משטחים, מדרגות וסולמות, מתקנים בעלי סיכון מיוחד: מעליות, אביזרי הרמה, מכונות הרמה, דודי קיטור, קולטי אוויר, קולטי קיטור.

עבודה במקום מוקף. אמצעי מילוט במקרה דליקה.

➤ רווחה - מי שתייה רחצה, מלתחות, עזרה ראשונה.

חוק, תקנות ופרשנות

תקנות בטיחות בעבודות בנייה

- כיוון שפקודת הבטיחות מגדירה רק את מה צריך לעשות, יש לתרגם את ה"מה" ל"איך".
- לשם כך הותקנו תקנות בטיחות בעבודות בנייה.
- הסמכות של השר להתקין מעוגנות **בתקנה 173** של פקודת הבטיחות בעבודה.

חוק, תקנות ופרשנות

הגדרות - תקנה 1

"בניה" –

1. עבודות הכנה והנחת יסודות לבנין, הקמת בנין,

הריסתו, שינוי מבנהו, תיקונו או קיומו, לרבות
חידושים של מילוי המשקים או של הקישוט וניקוי
חיצוני של המבנה ולמעט בניה הנדסית;

2. עבודות להתקנת מערכות למים, לביוב, לחשמל,
להסקה או לתקשורת ועבודות כיוצא באלה, ובלבד
שמבצעים אותן אגב הקמת בנין או אגב הקמתו של
מבנה שהקמתו הוגדרה כבניה הנדסית.

חוק, תקנות ופרשנות

הגדרות - תקנה 1

"בניה הנדסית" –

1. בניה של קו או שלוחה של מסילת ברזל;
2. בנית מספן, מבדוק, נמל, נתיב שייט פנימי, מנהרה, גשר, מכון מים, מאגר, קו צינורות, מוביל מים, ביוב או מכון ביוב, הריסתם, שינוי מבנם ותיקונם, לרבות חידושם של מילוי המשקים ושל הצבע;
3. כל בניה אחרת שנקבעה;

חוק, תקנות ופרשנות

הגדרות - תקנה 1

"מפקח", מפקח ראשי – מי שנתמנה לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, ... להיות מפקח עבודה או מפקח עבודה ראשי, ו"מפקח אזורי", ... האמור להיות מפקח עבודה אזורי באזור שבו נמצא המפעל;

"נוחיות" – משתנות, בתי כסא עם אסלה להדחה, בתי כסא מעל בור, בתי כסא יבשים למיניהם ונוחיות ...

"פנקס המפעל" – הפנקס המנוהל והמוחזק לפי הוראות סעיף 198 או סעיף 199;

חוק, תקנות ופרשנות

מבנה – תקנה 72

➤ אין להשתמש בשרשרת, חבל או באבזר הרמה אלא אם

הם ממבנה טוב, ... וללא פגם גלוי.

עומס יתר – תקנה 74

➤ אין להשתמש בשרשרת, בחבל או באבזר הרמה בשביל

מטען שמשקלו עולה על עומס העבודה הבטוח שלהם

הרשום או המסומן.

בדיקות – תקנה 75

➤ כל השרשרות, החבלים ואבזרי ההרמה שבשימוש

יידקו ביסודיות על-ידי בודק מוסמך לפחות אחת

לשישה חודשים, או לתקופות ארוכות יותר כפי שנקבע.

חוק, תקנות ופרשנות

בדיקה – תקנה 81

➤ מכונת הרמה על כל חלקיה תיבדק ביסודיות, לפחות אחת לארבעה עשר חודשים, על-ידי בודק מוסמך.

שימוש ראשון – תקנה 86

➤ מכונת הרמה לא תוכנס לשימוש במפעל אלא אם נוסתה וכל חלקיה נבדקו ביסודיות על-ידי בודק מוסמך, ונתקבל תסקיר המפרש את עומסי העבודה הבטוחים של מכונת ההרמה והחתום על-ידי הבודק המוסמך שעשה את הניסוי והבדיקה, והוא ניתן לעיון.

חוק, תקנות ופרשנות

תסקירים – תקנה 119א

1. בודק מוסמך ... שעשה בדיקה לענין לפרק זה
ימסור, תוך 14 יום מעשיית הבדיקה, תסקיר על
תוצאות בדיקתו לתופש המפעל, והעתקו למפקח
העבודה האזורי...
2. התסקיר יהיה ערוך בטופס שנקבע לסוג הבדיקה
ובו יהיו הפרטים שנקבעו, והוא ייחתם בידי מי
שעשה את הבדיקה.
3. התסקיר יצורף לפנקס המפעל תוך 20 ימים אחרי
עשיית הבדיקה.

חוק, תקנות ופרשנות

סעיף 173. תקנות בטיחות ובריאות

➤ סבור השר כי ייצור, מכונות, מתקן, ציוד, חומר, תהליך, מעשה במפעל או במקום עבודה אחר עלולים לגרום חבלת גוף - רשאי הוא להתקין תקנות בדבר בטיחות וגיהות בעבודה למניעת הסכנה.

חוק, תקנות ופרשנות

פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) תש"ל-1970

191. תחולת הפקודה על בניה ובניה הנדסית

(א) בניה ובניה הנדסית המבוצעות דרך משלח-יד או עסק או לצורך עסק תעשייתי או מסחרי, לרבות השימוש בקו-פסים או שלוחה שלו לבניה או לבניה הנדסית ולצרכיהן, וכן בניה שאינה תיקון או יקום בלבד אף אם אינה דרך משלח-יד או עסק - יחולו עליהן ההוראות המנויות בסעיף-קטן (ב), בהתאמות ובשינויים שנקבעו, כאילו המקום שבו בוצעו הפעולות האמורות הוא מפעל וכאילו מי שנטל עליו את ביצוען (להלן - המבצע) הוא תופשו של מפעל.

חוק, תקנות ופרשנות

פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) תש"ל-1970

191. תחולת הפקודה על בניה ובניה הנדסית (המשך)

(ב) ואלה ההוראות החלות כאמור:

(1) הוראות פרק א' סימן א': פרשנות;

(2) הוראות פרק ב', סימן ה': נוחויות;

(3) הוראות פרק ג', סימן ו': שרשרות, חבלים ואבזרי הרמה, וסימן ז': מכונות הרמה;

(3א) הוראות פרק ג' סימנים י', י"א, י"ג ו-י"ד, לענין מיתקני לחץ;

(4) הוראות פרק ד', סימן ו': תקנות לענין רווחה לעובדים;

(5) הוראות פרק ה', סימן ט': תקנות בטיחות ובריאות;

(6) הוראות פרק ז': סימן ב': תקצירים ותעודות, סימן ג': פנקס המפעל, סימן ד':

חובותיהם של עובדים, וסימן ה': איסור ניכויים משכר;

(7) הוראות פרק ח': ביצוע;

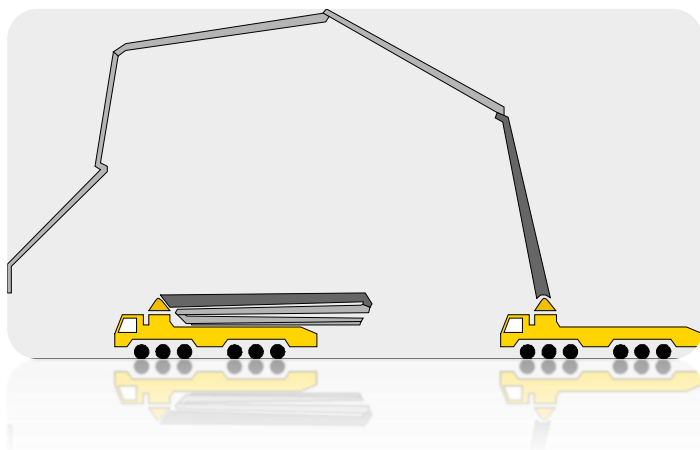
(8) הוראות פרק ט': עבירות, עונשין והליכים משפטיים.

עבודות בניה ובניה הנדסית

עבודות בניה ובניה הנדסית

תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התמ"ח - 1988

1. הוראות כלליות.
2. משטחי עבודה ומדרכות מעבר.
3. פיגומים.
4. סולמות.
5. פתחים.
6. טפסות.
7. בניה טרומית.
8. הקמת מבנה מתכת.
9. חפירות ועבודות עפר.

עבודות בניה ובניה הנדסית

תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התמ"ח - 1988

10. הריסות.

11. ביטומן חם.

12. עבודות גג.

13. מכונות.

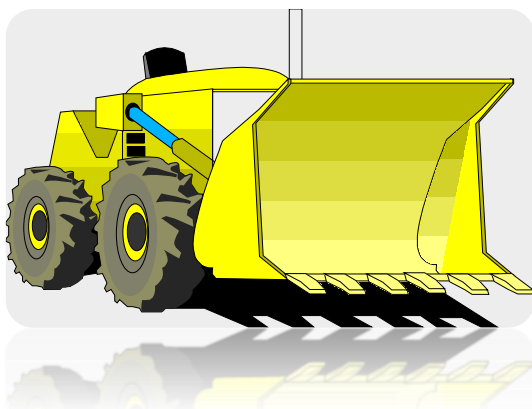
14. מגדל הרמה.

15. חשמל.

16. הוראות בטיחות שונות.

17. גיהות.

18. תחולה והוראות מעבר.

עבודות בניה ובניה הנדסית

הגדרות:

"מזמין" - בעל הנכס או מי שבעל הנכס ייפה את כוחו להתקשר עם קבלנים לביצוע עבודת בניה או בניה הנדסית, כולה או חלקה;

"קבלן ראשי" - מי שמתקשר בהסכם חוזי עם מזמין לבצע עבודת בניה או בניה הנדסית;

"קבלן משנה" - מי שהתקשר בהסכם חוזי עם קבלן ראשי לבצע עבודות בניה או בניה הנדסית;

עבודות בניה ובניה הנדסית

"מבצע בניה" - קבלן ראשי או מזמין, המבצע

את העבודה כולה או חלקה באמצעות

עובדים שלו או באמצעות קבלנים

העובדים עבורו;

עבודות בניה ובניה הנדסית

"מבצע בניה" - קבלן ראשי או מזמין, המבצע את העבודה כולה או חלקה באמצעות עובדים שלו או באמצעות קבלנים העובדים עבורו;

קבלן ראשי וקבלני משנה – תקנה 6

1. הטיל המזמין את ביצוע הבניה על קבלן ראשי, יראוהו כמבצע הבניה.
2. מעסיק קבלן ראשי בביצוע פעולת בניה קבלני משנה, יראו את הקבלן הראשי כמבצע הבניה.

עבודות בניה ובניה הנדסית

קבלן ראשי וקבלני משנה – תקנה 6

3. הטיל המזמין את ביצוע פעולת הבניה על יותר

מקבלן ראשי אחד, יראו את המזמין כמבצע הבניה.

4. הוראת תקנת משנה (3) לא תחול אם קיבל

אחד הקבלנים הראשיים על עצמו את

האחריות הכוללת לביצוע הוראות תקנות אלה,

אשר זאת בכתב ושלח הודעה על המינוי.

עבודות בניה ובניה הנדסית

מינוי מנהל עבודה – תקנה 2

(א) מבצע בניה אחראי לכך כי כל עבודת בניה

תתבצע בהנהלתו הישירה והמתמדת של מנהל

עבודה שהוא מינהו.

(ב) מבצע בניה יודיע למפקח העבודה האזורי, עם

התחלת פעולת הבניה, את שמו, גילו, מענו,

השכלתו המקצועית ונסיונו בעבודת בניה של

מנהל העבודה וכן ירשום בפנקס הכללי את שמו

ומענו של מנהל העבודה.

עבודות בניה ובניה הנדסית

מינוי מנהל עבודה – תקנה 2

(ג) הפסיק מנהל העבודה לשמש בתפקידו, יודיע על

כך מבצע הבניה, מיד, למפקח העבודה האזורי,

ימסור לו את הפרטים של מנהל העבודה שנתמנה

במקומו וירשום בפנקס הכללי את שמו ומענו של

מנהל העבודה שנתמנה כאמור.

(ד) ההודעה תימסר על גבי טופס, תיחתם בידי מבצע

הבניה ובידי מי שנתמנה כמנהל עבודה ותישלח,

בדואר רשום, למשרדו של מפקח עבודה אזורי

באזור שבו מתבצעת העבודה.

עבודות בניה ובניה הנדסית

מינוי מנהל עבודה – תקנה 2

(ה) רשאי מפקח העבודה האזורי להודיע למבצע הבניה כי אין הוא מקבל את המינוי וכי עליו למנות מנהל עבודה אחר;
הודעה כאמור תהיה בכתב ומנומקת.

עבודות בניה ובניה הנדסית

כישוריו של מנהל עבודה – תקנה 3

(א) לא יתמנה אדם למנהל עבודה ולא ישמש מנהל עבודה אלא מי שנתקיים בו אחד מאלה:

1. בידו תעודה שסיים בהצלחה קורס מנהלי עבודה מוסמכים לענף הבנין או לעבודות ביצוע כבישים, תשתית ופיתוח, שאישר האגף להכשרה במשרד העבודה והרווחה;

עבודות בניה ובניה הנדסית

כישוריו של מנהל עבודה – תקנה 3

(א) לא יתמנה אדם למנהל עבודה ולא ישמש מנהל עבודה אלא מי שנתקיים בו אחד מאלה: (המשך)

2. הוא מהנדס אזרחי או הנדסאי אזרחי או טכנאי אזרחי, שצבר ניסיון של שנתיים לפחות בבניה, ועמד בהצלחה במבחן בטיחות בעבודות בניה בפני ועדה שמינה מפקח העבודה הראשי אשר נערך לפי תכנית שאישר;

עבודות בניה ובניה הנדסית

כישוריו של מנהל עבודה – תקנה 3

(ב) מפקח העבודה הראשי רשאי, לפי הנסיבות,

לפטור אדם ממילוי התנאים שצוינו בתקנת

משנה (א) או לדחות את מועד הבחינה כאמור

בתקנת משנה (א)(2).

עבודות בניה ובניה הנדסית

כישוריו של מנהל עבודה – תקנה 3

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (א), רשאי להתמנות ולשמש מנהל עבודה –

(1) מי שהתמנה למנהל עבודה בעבודות בניה לפי תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), לפני יום 1 ביולי 1977;

(2) מי שהוכיח למפקח עבודה אזורי להנחת דעתו, שלפני 1 באפריל 1989 שימש מנהל עבודה בעבודות בניה הנדסית והוא בעל שבע שנות נסיון בעבודות כאמור - לעבודות בניה הנדסית בלבד.

עבודות בניה ובניה הנדסית

כישוריו של מנהל עבודה

1. מי שהגיעה לגיל שמונה עשרה.
2. סיים קורס מנהל עבודה מוסמך בענף בניה או עבודות תשתית.
3. מהנדס, הנדסאי או טכנאי בניה עם ניסיון של שנתיים ועמד בהצלחה במבחן בטיחות בעבודות בניה.
4. מי שהוכיח למפקח עבודה אזורי שעבד כמנהל עבודה בעבודות בניה הנדסית והוא בעל 7 שנות ניסיון.

עבודות בניה ובניה הנדסית

אחריות מנהל עבודה – תקנה 5

1. מנהל העבודה חייב למלא הוראות תקנות אלה ולנקוט צעדים כדי להבטיח שכל עובד ימלא הוראות הנוגעות לעבודתו, אלא אם כן החובה מוטלת במפורש על מבצע הבניה.
2. לא מינה מבצע הבניה מנהל עבודה – כל החובות המוטלות על מנהל העבודה הינן מוטלות על מבצע הבניה. אין בכך כדי לשחרר את מבצע הבניה מאחריות מינוי מנהל עבודה.

עבודות בניה ובניה הנדסית

השגחת מנהל עבודה – תקנה 127

מבצע בניה אחראי שעבודת הריסה תבוצע
בהנהלתו הישירה של מנהל עבודה בעל נסיון
של שנה אחת לפחות בהריסת מבנים.

עבודות בניה ובניה הנדסית

הצגת שלט – תקנה 7

מבצע בניה יציג, במקום בולט לעין, באתר
שבו מבוצעת פעולת הבניה, שלט שבו יצויינו
פרטים אלה:

1. שם מבצע הבניה ומענו;
2. שם מנהל העבודה ומענו;
3. מהות העבודה המתבצעת.

עבודות בניה ובניה הנדסית

הגדרות

"בונה מקצועי" – מי שלאחר הגיעו לגיל שמונה

עשרה עבד שלוש שנים לפחות באותו מקצוע

בנין שבו הוא משמש בונה מקצועי;

"בונה מקצועי לפיגומים" – מי שעבד שלוש שנים

לפחות בהקמת פיגומים ועמד בהצלחה במבחן

לפי תכנית מבחנים שאישר מפקח העבודה

הראשי, או בעל הסוג הממשלתי הגבוה ביותר

בטפסנות;

עבודות בניה ובניה הנדסית

ייחוד עבודות לבונה מקצועי – תקנה 129

העבודות המפורטות להלן יבוצעו רק בידי בונה

מקצועי:

(1) הריסת מבנה מפלדה, מבטון או מבטון מזוין;

(2) הריסת גג, תקרת קמרון, קיר נושא, קיר מגן,

עמוד נושא או מדרגות;

(3) הריסת קיר או עמוד שגבהו עולה על 1.50

מטרים.

(4) הרכבה ופירוק פיגום זקפים שמעל גובה 6 מ'.

סיכום

עבודות בניה ובניה הנדסית

1. התקנות מכוונות לכך שבאתר הבנייה ימונה רק מנהל עבודה אחד. במידה שיש מספר קבלנים באתר הבנייה מנהל העבודה חייב להתמנות בידי הקבלן הראשי.
2. מינוי מנהל עבודה אחד מונע מצב שבו תתכן בריחת אחריות בענייני בטיחות ותיוצר אי בהירות.
3. על מנת שמנהל העבודה יוכל לתת מענה לכל שאלה ובעיה בטיחותית המתעוררת באתר בנייה עליו להיות בעל השכלה המוגדרת בתקנות בטיחות בעבודות בנייה.

עבודות בניה ובניה הנדסית

חלוקת אחריות באתר בנייה

1. תופש - בעל השטח או מי שהנו בעל השליטה בשטח כלשהו.

לדוגמה: מזמין עבודת בנייה באתר מסוים.

2. מזמין העבודה - בעל הנכס או מי שבעל הנכס יפה את כוחו להתקשר עם קבלנים לביצוע עבודת בנייה או בנייה הנדסית, כולה או חלקה.

3. קבלן ראשי - מי שמתקשר בהסכם חוזי עם מזמין לבצע עבודת בנייה או בנייה הנדסית.

4. קבלן משנה - מי שמתקשר בהסכם חוזי עם קבלן ראשי לבצע עבודות בנייה או בנייה הנדסית.

עבודות בניה ובניה הנדסית

חלוקת אחריות באתר בנייה

5. **מבצע עבודה** - קבלן ראשי או מזמין המבצע את העבודה כולה או חלקה באמצעות קבלנים העובדים עבורו.
6. **בעל מכונה** - בעל של מכונה המופעלת באתר בנייה. לדוגמה: הבעלים של דחפור שהושכר ופועל באתר בנייה.
7. **מנהל עבודה** - מי שמבצע הבנייה מינה לנהל ולפקח על כל עבודות הבנייה באתר (תקנות בטיחות בעבודות בנייה - פרק א' סעיף 2 א' מינוי מנהל עבודה).

עבודות בניה ובניה הנדסית

אחריות מנהל עבודה

1. מנהל עבודה חייב למלא אחר הוראות תקנות אלה ולנקוט צעדים מתאימים כדי להבטיח שכל עובד ימלא אחר התקנות הנוגעות לעבודתו, אלא אם כן החובה הוטלה בפרוש על מבצע הבנייה.
2. לעניין סעיף 223 לפקודה (בטיחות בעבודה) יראו חובה כמוטלת במפורש על מנהל העבודה אם לא נקבע בתקנות אלה שהיא מוטלת על מבצע הבנייה.
3. לא מינה מבצע הבנייה מנהל עבודה או הפסיק מנהל העבודה לשמש בתפקידו ולא מונה מנהל עבודה אחר לפי תקנה 2 או נפסל מנהל העבודה ולא מונה אחר במקומו לפי תקנה 4, רואים את כל החובות המוטלות על מנהל העבודה כמוטלות על מבצע הבנייה;

עבודות בניה ובניה הנדסית

אחריות מנהל עבודה:

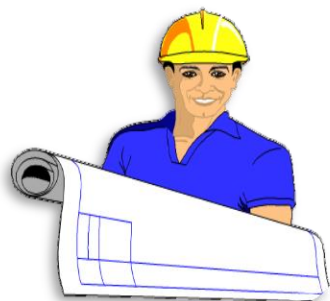
- ארגון האתר בהתחשב בסביבה.
(הצבת עגורן צריח, משאבת בטון, קווי חשמל).
- בטיחות בחפירות.
- מערכת חשמל זמנית.
- הקמת פיגום ע"י בונה פיגום מקצועי.
- הקפדה על גידור משטחי עבודה ופיגומים.
- הקפדה על שימוש בציוד מגן אישי.

עבודות בניה ובניה הנדסית

אחריות מנהל עבודה:

- בדיקת בודק מוסמך.
(ציוד הרמה/עגורן צריח)
- הפעלת עגורן ע"י מפעיל מוסמך.
- בדיקת תקינות כלי עבודה וציוד.
- בדיקת מערכות חשמל וכלים חשמליים.
- בדיקת פיגומים ורישום בפנקס הכללי.
- תדריכי בטיחות חוזרים.
- הדרכה בטיחותית לקבלני משנה.

עבודות בניה ובניה הנדסית

אחריות מנהל עבודה:

בטיחות בשלבי התכנון:

- בדיקת תנאי סביבה באתר.
- בדיקת תנאי קרקע בתכנית הביצוע.
- בדיקת תנאי ביצוע.
- תכנון שלבי הביצוע.
- תכנון האמצעים לביצוע:

- טפסות.
- פיגומים.
- שינוע חומרים.
- ארגון האתר.
- ארגון האספקה.

הענישה

מהו העונש במקרה ועוברים על התקנה?

קנס ומאסר על תנאי למנהל עבודה

מנהל עבודה באתר בנייה נמצא
אשם בעבירות בטיחות בעבודה

בית דין אזורי לעבודה גזר עונש על
מנהל עבודה באתר בנייה בגין עבירות
הקשורות לבטיחות בעבודה.

הוא הואשם בכך שלא הותקנו
גידורים בשולי מישטחי רצפה
מוגבהים ובמרפסות שהיו מישטחי
עבודה; בביקורת נמצאו פיגומים
שיצרו סכנת חיים לעובדים עליהם
בנפילה לעומק של יותר מ-2 מ'
על המנהל הוטל קנס בסך 10,000 ₪
ומאסר על תנאי לתקופה של חצי
שנה.

סעיף 225 :

העובר עבירה לפי פקודה זו דינו - **מאסר 6**

חדשים או קנס 12,900 שקלים ...

ובעבירה שהייתה עשויה לגרום מוות או

חבלת גוף, דינו - **מאסר שנה או קנס**

26,100 שקלים ...

➤ סעיף 202 - איסור מעשה העלול לסכן

עובד לא יעשה במזיד ובלי סיבה סבירה דבר העלול לסכן את עצמו או את זולתו.

➤ סעיף 203 - איסור לפגוע בהתקנים

עובד לא ישתמש לרעה או במזיד בכל אמצעי, התקן, נוחות או דבר אחר שסופקו או הותקנו לפי פקודה זו להבטחת בריאותם, בטיחותם או רווחתם של העובדים.

➤ סעיף 204 - חובה להשתמש בהתקנים

סופק או הותקן לשימוש של עובד, לפי פקודה זו, אמצעי או התקן הבטחת בריאותו או בטיחות, חובה עליו להשתמש בהם.

אחריות העובד עצמו

➤ סעיף 223 - עבירות עובדים ואחרים

עובד שהפר את הוראות פרק ז' סימן ד' או כל אדם שהפר תקנה לפי פקודה זו המטילה עליו בפרוש חובה פלונית - הוא יהיה אשם בעבירה ותופש המפעל או בעל המפעל לא יהיו אשמים בה אלא אם הוכח שלא ננקטו אמצעים סבירים למניעת הפרה.

➤ סעיף 224 - הפרה נפרדת לגבי כל עובד

עבדו בני אדם במפעל שלא בהתאם להוראת פקודה זו או תקנה לפיה, יראו את הדבר כאילו הייתה הפרת הוראה לגבי כל עובד לחוד.

תודה
ובהצלחה!